

KS. BOGUSŁAW MIGUT

ŻYCIE I DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNO-NAUKOWA KS. PROF. DRA HAB. CZESŁAWA KRAKOWIAKA

1. CURRICULUM VITAE

Czesław Krakowiak urodził się 16 czerwca 1944 r. w Księżomierzu (pow. Kraśnik, diecezja lubelska). Jego rodzice – Władysław i Stefania z domu Mikita – zajmowali się uprawą roli. W latach 1951-1958 Czesław był uczniem Szkoły Podstawowej w Księżomierzu, a następnie (1958-1962) Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Kraśniku. Do dziś z wielkim sentymentem wspomina spotkanych wówczas nauczycieli: Helenę i Józefa Twarogów oraz Helenę Tuderek (szkoła podstawowa), jak również Marię Szubstarską, Stefanię Walknowską, Antoninę Wilkówkę i Leona Kaczyńskiego (liceum). Na największe słowa uznania zasługuje jednak jeszcze inny formator z okresu szkoły średniej – katecheta, ks. Kazimierz Kałużny, który swą osobowością („wolną i bezkompromisową!” – jak podkreśla ks. Krakowiak) i przykładem życia wywarł nieoceniony wpływ na decyzję młodego Czesława o wstąpieniu do Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie.

Początek studiów seminaryjnych zbiega się symbolicznie z rozpoczęciem Soboru Watykańskiego II. To potęguje zainteresowanie liturgią alumna Czesława. W czasach formacji seminaryjnej ma to konkretne przełożenie: posługiwanie w asyście biskupiej, zwieńczone funkcją ceremoniarza seminaryjnego. Po latach ks. Krakowiak podkreśla doniosłość tego okresu w kształtowaniu jego późniejszych obszarów badań naukowych: „W czasie trwania Soboru żywo śledziłem jego przebieg, głównie dzięki prasie. Po ogłoszeniu Konstytucji o Liturgii przeżywałem na bieżąco reformę i odnowę liturgii.

Ks. dr hab. BOGUSŁAW MIGUT – kierownik Katedry Duchowości Liturgicznej w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL; adres do korespondencji: ul. Ogrodowa 14, 20-075 Lublin; e-mail: bmigut@kul.pl

Jako ceremoniarz przygotowywałem alumnów do posługiwania w liturgii według sukcesywnie wydawanych dokumentów Stolicy Apostolskiej. W tym czasie wielkim entuzjastą całego procesu odnowy liturgii w seminarium był ks. prof. Fr. Greniuk. Jemu też zawdzięczam moje coraz większe zainteresowanie sprawami liturgii już podczas studiów seminaryjnych”.

Inną ważną osobą okresu przygotowania do święceń był ks. Henryk Francki – swoją dobrocią i życzliwym stosunkiem do każdego przyczynił się on do powrotu do Kościoła katolickiego wielu ludzi, którzy kiedyś odeszli od niego z różnych powodów. Należy również podkreślić rolę ks. prof. Stanisława Witka, wybitnego moralisty, który był promotorem pracy magisterskiej ks. Krakowiaka, zatytułowanej „Ideał moralny człowieka na podstawie pism Plutarcha”. Obrona tejże pracy miała miejsce 21 VI 1968 r., kilka dni po święceniach prezbiteratu, które Czesław Krakowiak przyjął 16 VI 1968 r.

Pracę duszpasterską rozpoczął w parafii św. Tomasza w Zamościu (kolegiata) z przeznaczeniem do pomocy rektorowi kościoła św. Michała, ks. Eugeniuszowi Golińskiemu. W tym okresie ks. Czesław był katechetą klas ósmych trzech szkół podstawowych (przy kościele św. Michała) oraz młodzieży wielu szkół zasadniczych Zamościa (przy parafii św. Tomasza). Pracował też z ministrantami.

Po dwóch latach otrzymał skierowanie na studia specjalistyczne z liturgiki w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL (1970-1973). Tutaj spotkał znanych już wcześniej z zaangażowania w odnowę liturgiczną księży profesorów: Wacława Schenka, Adama Szafrąńskiego, Franciszka Blachnickiego i Wojciecha Danielskiego. Ich wykłady formowały studentów w duchu wierności Tradycji Kościoła, ale także otwarcia na nowe formy liturgii i duszpasterstwa, adekwatne dla współczesności. Ponieważ wówczas do licencjatu wymagano nie tylko zdania egzaminu ustnego, ale także napisania pracy (mimo posiadania już magisterium z teologii), na seminarium prowadzonym przez ks. prof. Wacława Schenka ks. mgr Czesław Krakowiak napisał pracę o sakramencie bierzmowania według nowego *Ordo confirmationis* i posoborowego nauczania Kościoła o tym sakramencie. W czasie ostatniego roku studiów, dzięki zachęce ks. Franciszka Blachnickiego, opublikował swoje pierwsze teksty związane z odnową liturgii w prowadzonym przez ks. Blachnickiego „Biuletynie Odnowy Liturgii”.

Po ukończeniu studiów w 1973 r. ks. lic. Czesław Krakowiak otrzymał z rąk bpa Piotra Kałwy nominację na prefekta Wyższego Seminarium Duchownego w Lublinie. Wtedy również podjął zleczone wykłady z liturgiki na Wydziale Teologii KUL kursu zwyczajnego „A” w wymiarze 6 godzin

tygodniowo. Praca w seminarium była również czasem przygotowania rozprawy doktorskiej „Teologia sakramentu namaszczenia chorych według *Ordo unctionis infirmorum* z 1972” na seminarium prowadzonym przez ks. prof. Adama Szafrąńskiego. Obrona pracy miała miejsce w listopadzie 1978 r. (recenzenci: ks. prof. Alfons Skowronek i ks. prof. Czesław S. Bartnik).

Ks. Czesław Krakowiak prowadził i prowadzi pełną zaangażowania działalność w Diecezjalnej (a następnie Archidiecezjalnej) Komisji Liturgicznej – od 1973 r. jako jej członek, a od 1992 r. jako przewodniczący. Z jego inicjatywy Komisja podjęła wiele działań, mających na celu formację liturgiczną wiernych i duchowieństwa archidiecezji lubelskiej.

Po otrzymaniu pełnego etatu na Wydziale Teologii KUL od 1 X 1981 r. ks. dr Czesław Krakowiak w 1983 r. został zwolniony z obowiązków prefekta seminarium. Jednocześnie podjął wykłady z liturgii sakramentów świętych dla specjalizacji liturgicznej w Instytucie Teologii Pastoralnej. Z czasem rozpoczął także prowadzenie zajęć w Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej (obecnie Instytucie Formacji Pastoralno-Liturgicznej), utworzonym przez ks. Franciszka Blachnickiego. W latach 90. ubiegłego wieku często wyjeżdżał na wykłady w Spiskiej Kapitulie (prowadził tam też seminarium magisterskie) i na Wydziale Teologii Uniwersytetu w Trnawie na Słowacji. Wykładał liturgikę w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej w Lublinie i we Lwowie. Po utworzeniu w Lublinie College’u Teologicznego dla kształcenia katechetów również tam podjął wykłady z liturgii sakramentów i roku liturgicznego. Na okres ten przypadają również liczne referaty na sympozjach i konferencjach naukowych.

Od 1983 r. ks. Czesław Krakowiak prowadzi seminarium magisterskie z liturgiki. Do 2008 r. wykładał też teologię liturgii dla studentów-eksternistów Wydziału Teologii KUL. Był on również, wraz z ks. prof. Franciszkiem Greniukiem, zaangażowany w II Synod Lubelski (1985 r.) w roli przewodniczącego Komisji ds. liturgii. W dowód zasług dla archidiecezji lubelskiej otrzymał w 1985 r. z rąk abpa Bolesława Pylaka godność kanonika honorowego Lubelskiej Kapituły Archikatedralnej.

Na 1987 r. przypadł pobyt na trzymiesięcznym stypendium naukowym w Louvain-la-Neuve. Był on możliwy dzięki znajomości języków obcych, szlifowanej przez ks. Krakowiaka w czasie letnich wakacji w latach 80. i 90. podczas posługi duszpasterskiej w parafiach niemieckich i włoskich. W okresie trwania II Polskiego Synodu Plenarnego (lata 1991-1999) był członkiem Komisji ds. liturgii.

Przewód habilitacyjny ks. Czesława Krakowiaka otwarty został na Wydziale Teologii KUL w marcu 2003 r. na podstawie dorobku naukowego i rozprawy „Katechumenat chrzcielny dorosłych w Kościele posoborowym” (Lublin 2003). Kolokwium habilitacyjne odbyło się 24 VI 2003 r., a tytuł doktora habilitowanego został zatwierdzony 24 XI 2003 r. decyzją Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych.

Ks. Czesław Krakowiak jest od 2004 r. kierownikiem Katedry Teologii Liturgii w Instytucie Teologii Pastoralnej KUL. Uchwałą Senatu Akademickiego KUL z dnia 29 XI 2004 r. powołany został na stanowisko profesora KUL. Od 1 IX 2008 r. pełni również funkcję Dyrektora Instytutu Teologii Pastoralnej KUL. Od 2004 r. prowadzi seminarium doktoranckie z teologii liturgii dla studentów specjalizacji liturgicznej (aktualnie 9 doktorantów). Owocami tegoż seminarium są trzy obronione doktoraty. Dnia 8 VII 2005 r. ks. prof. Krakowiak został obdarowany godnością kapelana Jego Świątobliwości Benedykta XVI.

W dorobku ks. prof. Krakowiaka nie sposób nie uwzględnić organizacji i współorganizacji następujących sympozjów: 1. „XXXX lat *Konstytucji o liturgii* w archidiecezji lubelskiej”. Lublin, 4 XII 2003 r.; 2. „Eucharystia centrum życia Kościoła”. Lublin, KUL, 19 V 2005 r.; 3. „Słowo – liturgia – wspólnota. Dynamika współczesnej parafii”. Lublin, KUL, 19-20 X 2005 r.; 4. „Aktualność encykliki Piusa XII *Mediator Dei* w 60. rocznicę jej ogłoszenia”. Lublin, KUL, 19 IV 2007 r.; 5. „Symposium z okazji 50-lecia Teologii Pastoralnej na KUL”. Lublin, 22-23 IV 2009 r.

2. OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE

W pracy naukowej ks. prof. Czesława Krakowiaka, kierownika Katedry Teologii Liturgii oraz dyrektora Instytutu Teologii Pastoralnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, ważne miejsce zajmuje działalność dydaktyczna. Prowadził ją na wszystkich szczeblach studiów teologicznych w ramach Wydziału Teologii KUL, ale też na Słowacji i na Ukrainie. Obfite owoce jego dydaktyki wynikają nie tylko z umiejętności przekazania wiedzy, ale przede wszystkim ze świadectwa życia, zaangażowania w liturgię i umiłowania jej.

Od roku akademickiego 1973/74 ks. Czesław Krakowiak jest wykładowcą liturgiki w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie (co oznacza wykłady na Wydziale Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, kurs

„A”). Do początku lat 90. ubiegłego wieku wykłady jego obejmowały całość zagadnień liturgicznych w programie seminarium: liturgikę fundamentalną, historię liturgii, rok liturgiczny i Liturgię Godzin, Mszę św. i sakramentologię liturgiczną. Następnie sukcesywnie oddawał swoje wykłady młodszym liturgistom: ks. Tadeuszowi Stolzowi, ks. Piotrowi Petrykowi, ks. Bogusławowi Migutowi.

Ważnym krokiem w działalności dydaktycznej Ks. Profesora było podjęcie zajęć w Instytucie Teologii Pastoralnej na Wydziale Teologii KUL w ramach specjalizacji liturgicznej. Od 1981 r. prowadzi tam wykłady z zakresu teologii i liturgii sakramentów świętych, w tym zwłaszcza sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, pokuty i pojednania, namaszczenia chorych, sakramentu święceń, modlitw eucharystycznych oraz sakramentaliów.

Od 1983 r., za zgodą Rady Wydziału Teologii, ks. Krakowiak prowadzi na KUL-u seminarium magisterskie z liturgiki. Do końca 2008 r. w jego promotorskim dorobku znajdowało się 86 prac magisterskich. Od 2004 r. ks. prof. Krakowiak prowadzi seminarium doktoranckie z teologii liturgii dla studentów specjalizacji liturgicznej (aktualnie 9 doktorantów). Owocami tegoż seminarium są trzy obronione doktoraty. W latach 2002-2003 Ks. Profesor był kuratorem koła liturgicznego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Przez cały czas istnienia w Lublinie College’u Teologicznego dla kształcenia katechetów również tam wykładał zagadnienia z zakresu liturgii sakramentów i roku liturgicznego, prowadząc jednocześnie seminarium, na którym powstało ponad 20 prac licencjackich. Ks. Profesor był także wykładowcą na kursie „B” teologii (dla świeckich) KUL. Wykłady te prowadził przez cały czas trwania studiów eksternistycznych z zakresu teologii liturgii, liturgiki fundamentalnej, roku liturgicznego i Liturgii Godzin oraz sakramentologii. Równolegle prowadził seminarium magisterskie dla eksternistów.

Kolejnym miejscem zaangażowania Ks. Profesora były wykłady w ramach Studium Formacji Pastoralno-Liturgicznej (obecnie Instytutu Formacji Pastoralno-Liturgicznej) dla licznej grupy księży z całej Polski. Prowadzone tam wykłady obejmowały zasadniczo dwa zagadnienia: teologia Eucharystii i Eucharystia w budowaniu wspólnoty parafialnej.

Ks. prof. Krakowiak był także wykładowcą w Instytucie Wyższej Kultury Religijnej na KUL. Prowadził tam wykłady z całości liturgiki i sakramentologii. W ramach tegoż Instytutu prowadził też zajęcia wyjazdowe we Lwowie.

Innym miejscem działalności dydaktycznej Ks. Profesora było Wyższe Seminarium Duchowne w Spiskiej Kapitulie na Słowacji, gdzie prowadził wykłady oraz seminarium naukowe dla księży. W ramach tego seminarium po-

wstało kilkanaście prac magisterskich, napisanych przez słowackich duchownych. Równolegle Ks. Profesor prowadził wykłady z zakresu teologii Eucharystii, teologii sakramentów oraz roku liturgicznego na Uniwersytecie w Trnawie.

3. OSIĄGNIĘCIA NAUKOWE – KIERUNKI BADAŃ NAD LITURGIĄ

Całość badawczego horyzontu ks. prof. Czesława Krakowiaka jest niezwykle szeroka. Jego wrażliwość na liturgię, która w naszych czasach podlega doniosłym przeobrażeniom, i jego dbałość o teologię tej liturgii w duchu pasterskiej odpowiedzialności za Kościół sprawiają, że ów horyzont wydaje się stale poszerzać. Poznając wyjątkowo bogate dokonania pisarskie Ks. Profesora, można pokusić się o stwierdzenie, że nie ma we współczesnej teologii obszaru liturgii, który pozostawałby poza kręgiem jego zainteresowań i analiz. Można jednak, za ks. Bogusławem Nadolskim – recenzentem rozprawy habilitacyjnej ks. Krakowiaka, wyszczególnić specyficzne dlań obszary penetracji naukowej.

3.1. NURT SAKRAMENTALNY

W pierwszym rzędzie należy tu wymienić nurt dotyczący sakramentów świętych (zwłaszcza pogłębionej teologii sakramentów inicjacji chrześcijańskiej). Ks. Krakowiak osobiście uczestniczył w posoborowej reformie liturgicznej, co wielokrotnie podkreśla. To osobiste zaangażowanie znamionuje jego prace naukowe na temat sakramentów świętych, które przedstawia nie tylko pod kątem historycznym, pokazując, na czym polega *novum* Vaticanum II, lecz nade wszystko sytuuje dany sakrament w realiach społecznych, wskazując przy tym bardzo konkretne konotacje życia sakramentalnego i codziennego życia chrześcijanina. Jest to swoiste pastoralne zaangażowanie – tak ważne i tak często gubione we współczesnej teologii. Przykłady teologii sakramentów w pracy naukowej ks. Krakowiaka: *Niektóre problemy pastoralno-liturgiczne nowego obrzędu chrztu dzieci*. CT¹ 43:1973 z. 4 s. 69-74; *Nazwa sakramentu bierzmowania*. RBL 28:1975 s. 61-66; *Zarys teologii sakramentu pokuty w nowym „Ordo Paenitentiae” z 1974 r.* CT 45:1975 z. 3 s. 49-55; *Nowe „Ordo Paenitentiae”*. CT 45:1975 z. 1 s. 61-66;

¹ Wykaz zastosowanych skrótów bibliograficznych zob. s. 23.

Sakrament namaszczenia chorych w aspekcie teologicznym i pastoralnym. ŚSHT 12:1979 s. 71-95; *Bierzmowanie.* W: *Encyklopedia Katolicka.* T. 2. Lublin: TN KUL 1976 kol. 549-552; *Zadania duszpasterskie wynikające z nowego Rytuału „Sakramenty chorych”.* HD 49:1980 s. 278-286; *Msza święta z dziećmi według nowego Mszału rzymskiego dla diecezji polskich.* WDL 63:1989 s. 229-237; *Msza święta w centrum życia.* W: *Życie Kościoła.* Red. M. Majewski. Warszawa 1990 s. 171-178; *Sens cierpienia i śmierci w świetle liturgii sakramentu namaszczenia chorych i Wiatyku.* W: *Cierpienie i śmierć.* (Homo meditans XIII). Red. A. J. Nowak. Lublin 1992 s. 85-97; *Życie sakramentalne chrześcijanina.* W: *Być chrześcijaninem dziś. Teologia dla szkół średnich.* Red. M. Rusecki. Lublin 1992, 2003², 2006³ s. 480-547; *Założenia teologiczne Rytuału Obrzędy Wtajemniczenia Chrześcijańskiego Dorosłych.* RT 43:1996 z. 6 s. 5-20; *Sakramenty święte i sakramentalia.* (Materiały pomocnicze do wykładów z liturgiki). Lublin 1994; *Z teologii kultu Eucharystii poza Mszą św.* WAL 70:1997 s. 233-24; *Miropomazania w Katechizmie katolickiej Cerkwi.* W: *Misteria liturgii w Katechizmie Katolickiej Cerkwi.* Red. J. J. Kopeć. Lviv 1998 s. 49-73 (w języku ukraińskim); *Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego w nauczaniu i praktyce Kościoła po Vaticanum II.* WAL 73:1999 s. 133-146; *Namaszczenie chorych – sakrament uzdrowienia.* Lublin: Polihymnia 2004. Wyd. II. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2005; *Sakrament bierzmowania w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce.* Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2005; *Kapłan – służa Chrystusa i Kościoła w sakramencie pokuty i pojednania.* „Teologia i Człowiek” 4:2006 nr 6 s. 149-158.

3.2. NURT MISTAGOGICZNY

Kolejnym nurtem, znamionującym działalność naukową ks. prof. Krakowiaka jest – bardzo związany z prądem sakramentalnym (przede wszystkim ze względu na liczne odniesienia pastoralne) – nurt mistagogiczny. Nurt dowartościowany ostatnio, lecz w przeszłości lekceważony. Tymczasem nie ma mowy o *actuosa participatio* w liturgii, jeżeli nie widzi się i nie rozumie jej elementu mistagogicznego. Mistagogia pomaga uczestnikom stawać się świadomymi tego, co się dokonuje, ukazuje, że w liturgii Chrystus zmartwychwstały działa w liturgii poprzez gesty, obrzędy. Nurt ten ks. Krakowiak rozwijał m.in. w następujących publikacjach: *Kapłaństwo wspólne i służebne według ksiąg liturgicznych.* RBL 36:1983 s. 297-306; *Msza święta w centrum życia.* W: *Życie Kościoła.* Red. M. Majewski. Warszawa 1990 s. 171-

178; *Eucharystia a Dzień Pański*. W: *Jezus eucharystyczny*. Red. M. Ru-secki, M. Cisło. Lublin 1997 s. 201-212; *Posługiwanie duchownych i świec-kich w Kościele*. W: *W służbie wartościom*. Red. R. Kamiński [i in.]. Kielce: Jedność 1999 s. 272-292; *Ambona* zwyczajnym miejscem głoszenia słowa Bożego. „Anamnesis” 8:2002 nr 29 s. 56-59; *Sakrament pokuty i pojednania w czasie Mszy świętej*. „Anamnesis” 8:2002 nr 29 s. 74-77; *Kapłan repre-zentuje, czyli uobecnia Chrystusa Głowę Kościoła*. W: *Ante Deum stantes*. Red. S. Koperek. Kraków 2002 s. 301-316; *Włożenie rąk w liturgii sakra-mentu bierzmowania*. „Anamnesis” 9:2003 nr 36 s. 56-65; *Kapłan – sługa Chrystusa i Kościoła w sakramencie pokuty i pojednania*. „Teologia i Czło-wiek” 4:2006 nr 6 s. 149-158; *Celebracja liturgii w duchu Katechizmu Koś-cioła Katolickiego*. RT 50:2003 z. 8 s. 223-245.

3.3. NURT VATICANUM II

Trzeci ważny nurt naukowego dorobku Ks. Profesora jest mniej związany z liturgiką sakramentów, a bardziej nachyla się ku zagadnieniom po-soborowej reformy i odnowy liturgicznej wskazanej w Konstytucji *Sacro-sanctum Concilium*. Mimo upływu lat od soborowych orzeczeń ks. prof. Krakowiak pozostaje wierny popularyzowaniu treści liturgiki ogólnej. Bliżsi współpracownicy często podkreślają jego niesamowitą umiejętność odczyty-wania *znaków czasu*, charakterystycznych dla obecnej liturgii i liturgiki. Odczytywanie to łączy się z trafną interpretacją i natychmiastową reakcją – najczęściej w postaci celnych spostrzeżeń ujętych w formę artykułu. Owe znaki czasu nie są okazją do wprowadzania nowinek, lecz raczej do do-konania kroku wstecz i ponownego zreflektowania treści Vaticanum II. Wierność soborowej reformie znamionuje wszystkie etapy pracy badawczej Ks. Profesora (zob. m.in.: *Instrukcja Kongregacji Sakramentów „Immensae caritatis”*. CT 44:1974 z. 2 s. 89-92; *Nazwa sakramentu bierzmowania*. RBL 28:1975 s. 61-66; *Nowe „Ordo Paenitentiae”*. CT 45:1975 z. 1 s. 61-66; *Zadania duszpasterskie wynikające z nowego Rytuału „Sakramenty cho-rych”*. HD 49:1980 s. 278-286; *Dedykacja ołtarza według nowego Ponty-fikału Rzymskiego z 1977r.* RBL 34:1981 s. 361-372; *Msza święta z dziećmi według nowego Mszału rzymskiego dla diecezji polskich*. WDL 63:1989 s. 229-237; *Święcenia prezbiterów w Pontyfikale Rzymskim z 1990 roku*. W: *Kapłan wśród kapłańskiego ludu*. (Homo meditans XIV). Red. W. Słomka, J. Misiurek. Lublin 1993 s.87-98; *Założenia teologiczne i pastoralne Listu ókólnego Kongregacji Kultu Bożego o przygotowaniu i obchodzeniu świąt*

paschalnych. W: *In te Domine speravi*. Red. Cz. Bartnik. Lublin 1996 s. 105-121; *Założenia teologiczne Rytuału Obrzędy Wtajemniczenia Chrześcijańskiego Dorosłych*. RT 43:1996 z. 6 s. 5-20. [Ten sam tekst w języku słowackim *Teologické zdôvodnenie Rituálu Ordo Initationis Christianae Adultorum. I. časť. „Duchovný pastier”* 78:1997 s. 104-108; *II časť. „Duchovný pastier”* 78:1997 s. 171-175]; *Księdza Profesora Franciszka Greniuka wkład w odnowę liturgii po Soborze Watykańskim II*. W: *Veritatem facientes*. Red. J. Nagórny, J. Wróbel. Lublin 1997 s. 45-56; *Zapomniany dokument Kongregacji Kultu Bożego*. CT 67:1997 z. 3 s. 119-125; *35 lat Konstytucji o liturgii Soboru Watykańskiego II*. WAL 72:1998 s. 729-747; *Celebracja liturgii w duchu Vaticanum II i Katechizmu Kościoła Katolickiego*. ZID 8:1999 145-167).

3.4. NURT TEOLOGICZNO-PASTORALNY

Innym ważnym obszarem badań ks. Profesora są zagadnienia teologiczno-pastoralne (misterium paschalne Chrystusa, rola Ducha Świętego, zgromadzenie liturgiczne jako podmiot celebracji, posługi i funkcje liturgiczne, najważniejsze podstawy teologiczne sakramentów, niedzielne świętowanie, celebracja roku liturgicznego i kult świętych, Liturgia Godzin). Wydawać by się mogło, że nie są to zagadnienia *stricto* naukowe. Trzeba tu jednak pamiętać o specyfice liturgii i specyfice teologii, które muszą być w jakiś sposób doświadczane przez przedmiot i muszą przekraczać czysto teoretyczne ramy. Przykładami takich opracowań są następujące pozycje bibliograficzne Ks. Profesora: *Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski (1966-1993)*. Lublin: Lubelskie Wydawnictwo Archidiecezjalne 1994; wydanie II: *Dokumenty duszpastersko-liturgiczne Episkopatu Polski (1966-1998)*. Lublin: Polihymnia 1999 (współredakcja z L. Adamowiczem); *Namaszczenie chorych – sakrament uzdrowienia*. Lublin: Polihymnia 2004. Wyd. II. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2005; *Sakrament bierzmowania w praktyce pastoralnej Kościoła w Polsce*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2005; *Adwent w liturgii Kościoła i pobożności ludowej*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2006; *Słowo. Liturgia. Wspólnota. Dynamika współczesnej parafii*. (współredakcja z P. Kulbackim). Kraków–Lublin: Wyd. Światło Życie 2006; *Świętowanie Tajemnicy Narodzenia i Objawienia Pańskiego*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2006; *Wielki Post w liturgii Kościoła i pobożności ludowej*. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne 2006; *Z Chrystusem do Ojca. Modlitewnik Kościoła domowego*

(Red.). Lublin: Gaudium 2006; *Liturgia Godzin w życiu i postudze presbiterów*. HD 47:1978 s. 223-229; *Nieszpory parafialne w odnowionej liturgii*. CT 49:1979 z. 1 s. 66-71; *Kapłaństwo wspólne i służebne według ksiąg liturgicznych*. RBL 36:1983 s. 297-306; *Częstotliwość sprawowania Eucharystii*. CT 56:1986 z. 1 s. 60-70; *Komunia święta wiernych i sakrament pokuty*. CT 56:1986 z. 3 s. 47-57; *Czy specjalna liturgia Mszy świętej dla dzieci?* CT 57:1987 z. 3 s. 51-60; *Msza święta z dziećmi według nowego Mszału rzymskiego dla diecezji polskich*. WDL 63:1989 s. 229-237; *Niedzielną Mszą św. a katecheza dzieci i młodzieży. Cz. I*. WAL 66:1992 s. 404-410; *Sens cierpienia i śmierci w świetle liturgii sakramentu namaszczenia chorych i Wiatyku*. W: *Cierpienie i śmierć*. (Homo meditans XIII). Red. A. J. Nowak. Lublin 1992 s. 85-97; *Czy można sfotografować liturgię?* „Niedziela” 38:1995 nr 5 s. 9; *O księgach liturgicznych*. WAL 69:1995 s. 55-57. [Przedruk: ZID 3:1994 s. 393-396]; *Główne treści teologiczne liturgii Wielkiego Postu*. „Liturgia Sacra” 2:1996 nr 1-2 s. 47-58; *Eucharystia a Dzień Pański*. W: *Jezus eucharystyczny*. Red. M. Rusecki, M. Cisło. Lublin 1997 s. 201-212; *Formy kultu Najświętszego Sakramentu*. WAL 70:1997 s. 80-87; *Skutki sakramentu bierzmowania według Katechizmu Kościoła Katolickiego*. WAL 72:1998 s. 161-170; *Z mistagogii celebracji chrztu dzieci w świetle Katechizmu Kościoła Katolickiego*. RT 45:1998 z. 6 s. 129-150; *Formacja katechizowanych do świadomego i czynnego udziału we Mszy św.* RT 46:1999 z.6 s. 303-314; *Pasyjny wymiar Wielkiego Postu*. „Gość Niedzielny” (lubelski) 1999 (14 III) s. 23; *Posługi i funkcje liturgiczne: teoria i praktyka*. W: *W trosce o Kościół*. Red. A. Jarząbek. Lublin 1999 s. 193-203; *Posługiwanie duchownych i świeckich w Kościele*. W: *W służbie wartościom*. Red. R. Kamiński [i in.]. Kielce: Jedność 1999 s. 272-292; *Dla kogo namaszczenie chorych?* WAL 74:2000 s. 832-835; *Jutrznia i Nieszpory w niedzielnym świętowaniu*. W: *Niedziela w społeczeństwie pluralistycznym*. Red. E. Mateja, R. Pierskała. Opole: RWWTUO 2001 s. 53-77; *Nieszpory niedzielne – teoria i praktyka*. „Liturgia Sacra” 7:2001 nr 1 s. 23-43; *Propozycje pastoralne związane z obchodem jubileuszu dwóchsetlecia archidiecezji lubelskiej*. WAL 75:2001 s. 589-602; *Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii. Najważniejsze treści „Wstępu”*. „Anamnesis” 9:2003 nr 33 s. 73-77; *Idee przewodnie Wstępu do Dyrektorium o pobożności ludowej*. W: *Liturgia i pobożność ludowa*. Red. W. Nowak. Olsztyn 2003 s. 11-24; *Rola Komisji Liturgicznej w promowaniu liturgii w diecezji*. WAL 78:2004 s. 245-264; *Adaptacja, akomodacja i inkulturacja Mszy św.* „Anamnesis” 11:2005 nr 41 s. 109-122; *Aklamacje anamnetyczne po konsekracji*. W: *Modlitwy*

eucharystyczne Mszału rzymskiego. Dzieje – Teologia – Liturgia. Red. H. Sobeczko. Opole: RWWTUO 2005 s. 167-179; *Eucharystia – centrum świętowania niedzieli.* „Łomżyńskie Wiadomości Diecezjalne” 67:2005 nr 4 s. 182-204; *Eucharystia w sobotę wieczorem czy w niedzielę?* W: *Laudate Dominum.* Red. K. Konecki. Gniezno 2005 s. 253-270; *Liturgia i pobożność ludowa w świetle „Dyrektorium o pobożności ludowej i liturgii”.* RT 52:2005 z. 8 s. 47-71; *Niedzielna Eucharystia i celebrowanie sakramentów.* W: *Scio cui credidi.* Red. I. S. Ledwoń [i in.]. Lublin: Wydawnictwo KUL 2007 s. 737-753; *Udzielanie sakramentów w obliczu śmierci.* „Teologia i Człowiek” 5:2007 nr 10 s. 165-180; *Wielki Tydzień w liturgii i pobożności ludowej.* W: *W kręgu wielkopostnej pobożności i bractw religijnych.* Red. J. Bień [i in.]. Lublin: Werset 2007 s. 142-155; *Gdzie Kościół celebrowanie liturgii?* W: *Introibo ad altare Dei.* Red. S. Szczepaniec [i in.]. Kraków: Wydawnictwo Naukowe PAT 2008 s. 237-248; *Eucharystia pierwszych wieków.* „Zeszyty Odnowy w Duchu Świętym”. 2008 nr 1(94) s. 18-24; *Niedzielna Eucharystia i celebrowanie sakramentów świętych (cz. II).* WAL 82:2008 s. 193-204.

3.5. NURT SYSTEMATYZACYJNO-ENCYKLOPEDYCZNY

Całość dociekań badawczych ks. prof. Krakowiaka znamionuje niezwykła dbałość o systematyzację i poprawność metodologiczną. Można tu wręcz mówić o kolejnym charakterystycznym nurcie jego pracy naukowej, do którego należy zaliczyć wiele opracowań o charakterze encyklopedycznym. Cechuje je, tak bardzo charakterystyczna dla całości dorobku Ks. Profesora, klarowność. Owa klarowność i komunikatywność jego dzieł nigdy nie dokonuje się kosztem uproszczeń, uogólnień czy unikania trudnych pytań. Wręcz przeciwnie. Zamiłowanie do poszukiwań, nieustanna otwartość na wszystko, co nowe, krytyczność w stosunku do swoich opracowań czynią działalność naukową ks. prof. Krakowiaka nieustannie dynamiczną. Nie mogłaby być ona skuteczna bez owej dbałości o rzetelność. Jest ona warunkiem prawdy, a prawda jest zawsze celem każdej pracy naukowej. Należałoby tu przytoczyć choćby tytuły prac encyklopedycznych, do których znaczące hasła z zakresu szeroko rozumianej liturgiki opracował ks. Krakowiak. A są to m.in.: *Ilustrowana encyklopedia dla młodzieży.* Katowice: Księgarnia św. Jacka 1991; *Encyklopedia Katolicka,* Lublin: TN KUL (do której ks. Krakowiak pisze nieprzerwanie od tomu 2 z 1976 r. – poprzez edycje kolejnych tomów – aż do chwili obecnej); *Leksykon Teologii Pastoralnej.* Red. R. Kamiński [i in.]. Lublin: TN KUL 2006.

Zamiłowanie do pracy encyklopedycznej Ks. Profesora znamionuje wyjątkowa precyzja terminologiczna. Od wielu lat ks. prof. Krakowiak poświęca bowiem mnóstwo uwagi precyzji sformułowań, która jest szalenie istotna i jednakowoż mało ceniona na gruncie nauk humanistycznych. Tymczasem istnieją pojęcia, których nie da się zastąpić innymi – nawet za cenę zgrabniej brzmiącego tekstu, w którym unika się powtórzeń. Naukowość jednak nie znosi dróg na skróty – czego można się z pewnością nauczyć od ks. prof. Krakowiaka.

Imponujący dorobek naukowy pokazuje oddanie nauce ks. Krakowiaka. Nie mógłby on być tak obszerny, gdyby nie swoista asceza pracy badawczej, nakazująca wiele poświęceń w celu dokładnych analiz. Sama jednak naukowość nie wystarcza, żeby być dobrym profesorem. Ks. Krakowiaka można jednak bez cienia wątpliwości określić takim mianem, gdyż potrafi on w sposób niezwykle wyrafinowany łączyć naukowość i komunikatywność, teorię i praktykę, a nade wszystko systematyczne rozważania z tonem duszpasterskim, skierowanym do współczesnego człowieka.

4. PEŁNIONE POSŁUGI I FUNKCJE

- Prefekt w Wyższym Seminarium Duchownym w Lublinie 1973-1983;
- Sekretarz Sekcji Wykładowców Liturgiki 1978-1983 i 1993-1998;
- Sekretarz TN KUL Wydziału Teologii 1983-2003 i 2007-;
- Sekretarz Wykładów Uniwersyteckich dla Duchowieństwa w KUL 1984-1989;
- Członek Komisji Episkopatu ds. Liturgii i duszpasterstwa liturgicznego 1989-1996;
- Członek Komisji II Synodu Plenarnego ds. Liturgii 1994-2001;
- Konsultor Komisji Episkopatu Polski ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów 1996-2001 i 2006-;
- Przewodniczący Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej 1992-;
- Kurator Koła Liturgicznego Studentów KUL 1992-1995;
- Redaktor Działu *Liturgika* w Encyklopedii Katolickiej KUL 1992-;
- Sekretarz Redakcji zeszytu 6 (Teologia pastoralna) „Roczników Teologicznych” 1997-2001;
- Sekretarz Redakcji zeszytu 8 (Liturgika) „Roczników Teologicznych” 2002-2004;

- Redaktor naczelny zeszytu 8 (Liturgika) „Roczników Teologicznych” 2004-;
- Kierownik Katedry Teologii Liturgii 2004-;
- Dyrektor Instytutu Teologii Pastoralnej KUL 2008-.

WYKAZ ZASTOSOWANYCH
SKRÓTÓW BIBLIOGRAFICZNYCH

- AK – „Ateneum Kapłańskie”
- CT – „Collectanea Theologica”
- HD – „Homo Dei”
- RBL – „Ruch Biblijny i Liturgiczny”
- RT – „Roczniki Teologiczne”
- RTK – „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne”
- RWWTUO – Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego
- ŚSHT – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”
- TN KUL – Towarzystwo Naukowe KUL
- WAL – „Wiadomości Archidiecezji Lubelskiej”
- WDL – „Wiadomości Diecezjalne Lubelskie”
- ZID – „Zamojski Informator Diecezjalny”